

STRATEGIJA RAZVOJA MSP

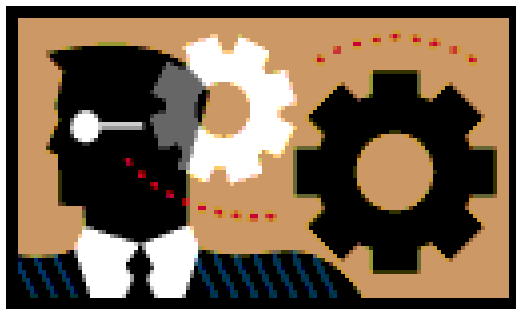
Jačanje internih potencijala
MSP kroz ubuku menadžera

Okrugli sto

KOZARA: 22.4.2010. god.

SPECIFIČNOSTI RAZVOJA PREDUZETNIČKOG DRUŠTVA U ZEMLJAMA TRANZICIJE

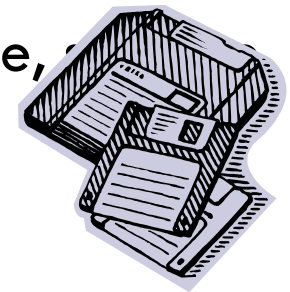
- PROMJENE
- PROMJENE KROZ KOJE MORAJU PROĆI ZEMLJE U TRANZICIJI MORAJU BITI DUBOKE I VIŠESLOJNE, A UZ TO SU I TEŠKO PREDVIDIVE

KARAKTERISTIKE PREDUZETNIČKOG DRUŠTVA

MOŽE SE DEFINISATI NA VIŠE NAČINA

- Suština u procesu masovnog uvođenja inovacija u sve oblasti društvenog života (obrazovanje, privreda, zdravstvena zaštita)
- “PREDUZETNIČKA REVOLUCIJA”
- INOVACIJE I PREDUZETNIŠTVO su normalne, redovne, i kontinuirane pojave u preduzetničkom društvu
- Svršishodna inovacija

PREDUZETNIŠTVO

ŠUMPETER:

- Preduzetnik je nosioc reformi i revolucionarnih promjena u sistemu proizvodnje,
- Inovator: uvodi nove proizvode ili kvalitete, tehnologije ili tržišne metode, uspostavlja novu organizaciju, osvaja nova tržišta, iznalazi nove materijale ili izvore sirovina.
  - ▣ “Kreativna destrukcija, postojećih privrednih struktura”
- **DRAKER:** Preduzetnik je svako ko traži promjene, odgovara na njih i koristi ih kao mogućnosti

PREDUZETNIŠTVO

Posljedice navedenih promjena:

- naglo povećanje produktivnosti i viškova radne snage,
- povećano samozapošljavanje,
- nastajanja mnogih malih preduzeća u kojima se otvaraju brojna radna mjesta,
- prilagođavanja velikih kompanija u smislu fokusiranja na svoju osnovnu djelatnost i razvoj novih i inoviranje postojećih proizvoda, povezanih sa dodatnim uslugama i kanalima distribucije,
- počinjanja osamostaljivanja mnogih uslužnih djelatnosti koje se nude u malim nezavisnim preduzećima,
- praktikovanja rada kod kuće i iz kuće,
- upravljačka privreda i ekonomija pomjeraju se prema preduzetničkim.

MJESTO I ULOGA POJEDINCA U P.D.

- POTREBA STALNOG UČENJA I NJEGOVOG OBNAVLJANJA
NEKAD: “Uči da ne bi morao raditi”
DANAS: Kontinuirano i stalno učenje

“Školovanje nije samo za mlade”

- DANAS SAMI TREBAMO DA PRONADJEMO I RAZVIJEMO VEĆI BROJ KARIJERA TOKOM RADNOG VIJEKA

ZNANJE

- Pronalaženje adekvatnog odgovora, nešto originalno, barem u početku nepoznato svima.
- RIJETKI RESURSI znanje i inovacije
- Znanje je ključni faktor uspjeha za poslovanje preduzeća. Povezivanje ljudi koji raspolažu tim znanjem i vještinama.
- Vrijeme za donošenje odluka je sve kraće;
  - momentalne organizacione reakcije,
  - potreba da se što dalje „zaviri” u budućnost i
  - da se u sadašnjosti donesu odluke koje će imati posljedice u daljoj budućnosti.

MSP su oskudna u resursima:

- Svaki zaposleni džoker,
- Upravljanje unanjem,

- TIMSKI rad – organizacija koja uči

Čendlerova (Chandler) formula

9

- **$1/2 \times 2 \times 3 =$ očekivani efekti,**

gdje navedeni brojevi predstavljaju:

- ***1/2, broj zaposlenih radnika, u odnosu na dosadašnje zaposlene,***
- ***2, povećanje plata radnicima,***
- ***3, veći efekti koje vlasnik očekuje.***

Intelektualni kapital

10

- Intelektualni kapital je, posljednjih petnaestak godina, postao opšti model razvoja preduzeća^[1]. Intelektualni kapital je baziran na fundamentalnoj vrijednosti radnika i prepoznavanju kvaliteta rada. Znanje predstavlja jedini obnovljiv i rastući resurs, ono kao takvo radi i ostvaruje efekte.

^[1] Pojam „SNAGA MOZGA” se prvi put pojavio na naslovnoj strani časopisa FORTUNE (Sudbina, Sreća) 1991. godine sa naslovom „BRAIN POWER” autora T. Stewart-a. Slika je pokazivala lijevu i desnu stranu mozga; bio je to prvi značajan i razborit članak o fundamentalnoj vrijednosti radnika i prepoznavanju kvaliteta rada.

Inteligentno privređivanje

Postupci inteligentnog privređivanja podrazumijevaju:

- Stalnost učenja u cilju sticanja stalno rastućih potreba u znanju;
- Stalnost treninga u cilju sticanja iskustva u radu,
- Stalnost primjena znanja stečenih u obrazovnom procesu (*explicite*) i raspoloživih skrivenih (*tacit*) u čovjeku, u realnim procesima rada u cilju ostvarenja kvaliteta i efikasnosti preduzeća,
- i zahtijevaju stalnost primjene u punom obimu navedenom u prethodna tri stava.
  - ▣ Može se reći da:
  - ▣ obezbjeđuje potpuno, maksimalno korišćenje vrijednosnog potencijala preduzeća;
  - ▣ Inteligentno privređivanje uz efikasnu, efektivnu i odgovornu primjenu kreira novu vrijednost.

Primjeri preduzeća

12

- **SKANDIA, Švedska (osnovano 1855)**; jednaka vrijednost intelektualnog i strukturnog kapitala.
- **MICROSOFT** –posjeduje u strukturnom kapitalu oko 1,6 milijardi \$ (USA), što čini približno 10% od ukupnog kapitala. 90% ukupnog kapitala je **intelektualni kapital**

PRAKSA EVROPSKE UNIJE

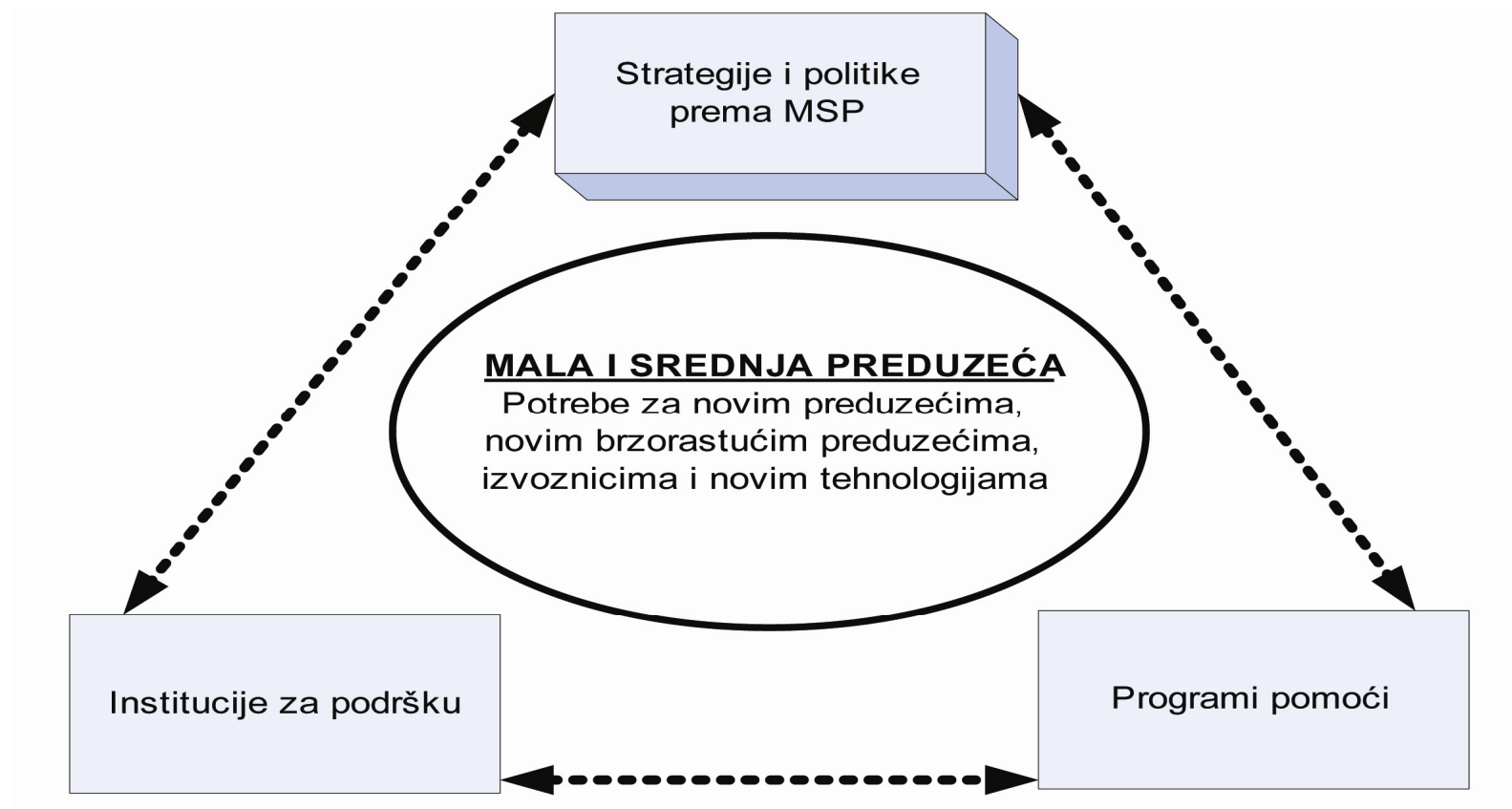
Evropska povelja za MSP-politički okvir

Principi djelovanja :

1. Obrazovanje i obuka u području preduzetništva
2. Jeftinije i brže osnivanje preduzeća
3. Bolje zakonodavstvo i regulativa
4. Sticanje poslovnih vještina
5. Poboljšanje on-line pristupa
6. Bolje korišćenje prednosti jedinstvenog tržišta
7. Poreska i finansijska politika
8. Jačanje tehnološkog kapaciteta malih preduzeća
9. Uspješni modeli elektronskog poslovanja i vrhunska podrška malom biznisu
10. Razvoj jačeg, efikasnijeg predstavljanja interesa malih preduzeća na nivou Unije i na nacionalnom nivou

□ **PRAĆENJE I IZVJEŠTAVANJE**

Praksa Republike Srpske

- Razvojna mreža

- Projekti uz pomoć stranih donatora: DEK, GTZ, UNDP;